

Financien en de rol van de (G)MR

Paul Huisman
WMS-congres, 19 november 2025

1

Waar gaan we het over hebben?

- Wetgeving
- Financieel management
- Bekostiging in het funderend onderwijs
- Beleidsrijk begroten, verantwoording
- Verantwoording
- **Het goede gesprek!**
- Uitwisseling, uitwisseling en terugkoppeling

2

Check in....



- Wie zit er in de zaal
- MR personeel?
- MR ouders?
- GMR?
- Klein (< 3500 ll)
- Middel (tot 9000 ll)
- Groot (> 9000 ll)
- Wie heeft zich nog niet gemeld? ☺

3

Wet Medezeggenschap op scholen

Een (G)MR heeft verschillende bevoegdheden :

Algemeen

- het recht op overleg (artikel 6 Wms);
- het initiatiefrecht (artikel 6 lid 2 Wms);
- het recht op informatie (artikel 8 Wms);
- zitting in sollicitatiecommissie in geval van nieuwe bestuurder (artikel 8a Wms).

Bijzonder:

- Instemmingsrecht;
- Adviesrecht.

Voorbeeld GMR: Adviesrecht op vaststelling of wijziging van de hoofdlijnen van het meerjarig financieel beleid en de criteria die worden toegepast bij de verdeling van deze middelen over voorzieningen op bovenschools niveau en op schoolniveau (allocatie van middelen).

Zelf geen jurist : Elkaar serieus nemen ongeacht onderwerp.

4

2023 Onderzoek medezeggenschap

- Tot juli 2023 was er sprake van 'wetsvoorstel IHB'.
- Uitgangspunt was: (G)MR krijgt instemmingsrecht op de hoofdlijnen van de begroting.

**Onderzoek Regioplan: Breed
gesprek governance en
(mede)zeggenschap**

Centrale vraag:
In hoeverre zijn de huidige rollen en
verantwoordelijkheden in en om scholen in het
funderend onderwijs werkbaar en toekomstbestendig?

De aanbevelingen uit het onderzoeksrapport :

1. Verbeteren van kennis en informatie over inhoud en proces van medezeggenschap.
2. Vergroten deelname en betrokkenheid, door zowel inhoudelijk als randvoorwaardelijk de medezeggenschap aantrekkelijker te maken.
3. Versterken van de positie van de schoolleider

De minister ziet, als gevolg van het onderzoek, af van het plan om het instemmingsrecht op hoofdlijnen van de begroting wettelijk te regelen.

Volgens het eindrapport vinden veel medezeggenschapsraadsleden het instemmingsrecht niet nodig en is er vooral behoefte aan tijd en kennis bij de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraden bij de bestaande rechten van de medezeggenschapsraad.

Sluit aan bij de inzet de Raden altijd hebben gehad: inzetten op professionalisering, benadrukken dat het gesprek op basis van goede en tijdige informatie belangrijk is en handhaving adviesrecht op hoofdlijnen (organisatie) begroting door GMR.

5

Financieel management

Draagt de huidige inzet van middelen op de best mogelijke wijze bij aan het bereiken van onze (onderwijs) doelen? *(Manel Verhart)*

Financieel beheer:

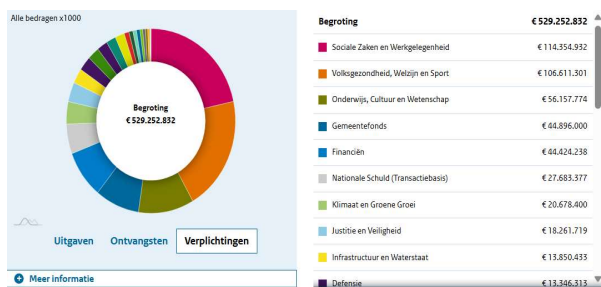
Bewaken van de koers van de organisatie. Uitvoeren van acties en formuleren van spelregels gericht op het vasthouden van de focus in de organisatie, bewaken van grenzen, inventariseren en voorkomen van risico's en het tegengaan van verspilling van middelen.

Financieel beleid:

Het uitzetten en zo nodig bijstellen van de koers gericht op het bereiken van doelstellingen van de organisatie.

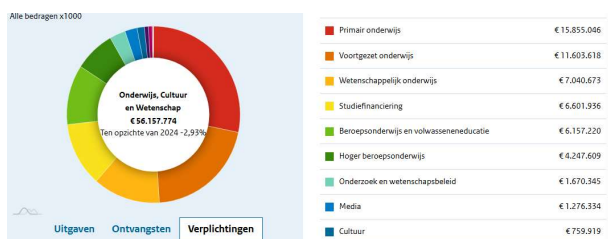
6

Rijksbegroting (miljoenennota)



7

Begroting OCW



8

Vormen van bekostiging

- **Basisbekostiging (lumpsum)**
Ter uitvoering van wettelijke taken.
+ Veel bestedingsvrijheid, weinig risico op knellende sturing
-/- Weinig sturingsmogelijkheden
- **Aanvullende basisbekostiging**
- **Aanvullende bekostiging**
Extra geld voor wettelijke taken voor bijzondere omstandigheden
+ Geen aanvraaglast, eigen verdeelsleutel mogelijk
-/- weinig inhoudelijke sturing mogelijk
- **Subsidies**
Extra geld op aanvraag (niet voor wettelijke taken), diverse eisen mogelijk (inhoudelijk, verantwoording)
+ Veel sturing mogelijke
-/- aanvraag- en verantwoordingslast, risico op knellende sturing

9

Vereenvoudiging po (2023) en vo (2022)

Voorspelbaarder maken van de bekostiging (minder parameters) en daarmee schoolbesturen in staat stellen betere keuzes te maken die passen bij hun eigen visie en lokale situatie (beleidsrijk begroten).

Bevorderen transparantie voor alle betrokkenen (verticaal- en horizontaal toezicht resp. OCW/Inspectie en bestuur, schoolleider, MR).

Verwijderen van 'onbedoelde sturing' (veel –niet juiste- bedragen gekoppeld aan oormerk terwijl sprake is van lumpsum).

Vermindering administratieve last.

Kostenneutraal dus herverdeeldeffecten

En:

Hoe eenvoudiger hoe minder
rechtvaardig, hoe rechtvaardiger hoe
complexer....



10

Primair onderwijs (bao, sbo, (v)so) 1

Bekostiging per kalenderjaar (was schooljaar) op basis van T-1 met teldatum 1 februari. (was 1 oktober).

Voor basisonderwijs (2024) geldt:

> **Basisbekostiging** = bedrag per school (€ 96.671) plus bedrag per leerling (€ 6.420)

> **Extra bekostiging** =

- kleine scholentoeslag (<75): startbedrag (€ 260.341) minus (aantal leerling x verminderingsbedrag (€ 1.735))
- Toeslag nevenvestiging: startbedrag (€ 20.361) plus 60% van het verschil tussen de theoretische (hoofd- en neven) en werkelijke (alsof er sprake is van één vestiging) berekening kleine scholen toeslag
- Zeer kleine scholentoeslag (<23): startbedrag (€ 460.294) minus totaal aan basis en extra bekostiging
- Plus: eventueel OAB, NOAT, IGBO en groeibekostiging

11

Primair onderwijs (bao, sbo, (v)so) 2

> **Aanvullende bekostiging** (v/h bijzondere bekostiging)

Dit is voor specifieke doelgroepen of omstandigheden en kan gepaard gaan met een aanvraag voor middelen.

- o Eerste opvang asielzoekers en overige vreemdelingen op basisscholen
- o Onderwijs aan asielzoekers en overige vreemdelingen na het eerste jaar in Nederland op basisscholen
- o Opvang asielzoekers in procesopvanglocaties en gezinslocatie
- o Schipperskinderen
- o Leerlingen met een culturele achtergrond van de Roma en Sinti
- o Leerlingen uit een 'Blijf van mijn lijf huis' (BVMLH)
- o Professionalisering en begeleiding starters en schoolleider

12

Vereenvoudigde bekostiging VO 1

‘Lumpsum’ bekostiging

Leerlingaantal per 1/10 is bepalend

Basisbekostiging 2024 kent een bedrag per:

1. hoofdvestiging	€ 262.436
2. nevenvestiging	€ 131.218
3. leerling vbo3-4/pro	€ 10.651
4. leerling avo	€ 9.053

Aanvullende (basis)bekostiging per:

Geïsoleerde scholen/vestigingen	€ 262.436
Geïsoleerde brede scholen (<1200 ll)	€ 3.621 / leerling
Vestigingen met volledig breed aanbod	€ 262.436
Campus vestigingen (op aanvraag)	€ 262.436

NB: Geïsoleerd is: geen vergelijkbaar aanbod binnen 8 km; Campus is binnen 300 meter)

Plus: bedragen voor lwoo-pro, swv'en, nautisch –maritiem- vbo, nieuwkomers, en verticale scholengemeenschap.

13

Vereenvoudigde bekostiging VO 2

Aanvullende bekostiging voor (ook lumpsum maar toch met iets meer 'sturing'):

Werkdrukmiddelen (via cao)

Arbeidsmarkttoelage (via cao)

Randstad functiemix

Onderwijskansenregeling

Middelen voor strategisch HRM en voorkomen van thuiszitters

Basisvaardigheden, eerst subsidie straks gerichte bekostiging

14

Koppeling naar indexatie bekostiging (2025)

2025				
* Ruimtechef gebruikt voor loonsomme				
		5,07		
Extra onderdeel ruimtechef				
		0,10	Voor sociale lasten; blijft jaarlijks buiten de loonindexatie	
totale ruimte uit ruimtechef				
		5,17		
		x	85% =	4,3955 (loonindexatie 85%)
Uitdag loon- en prijsindexatie 2025				
			85%	15%
ruimtechef loon	5,17	4,3945	-	-
prijsindexatie immo	29	-	0,4350	4,8295
extra STO lpo	0,045	0,0383	0,0068	-
		4,4328	0,4418	4,8745 = 4,88%
eenmalig lpo 2025	0,14	0,119	0,021	-
		4,5518	0,4628	5,0145 = 5,01%

15

€ op bestuursniveau = afroemen?



Plan: Begroting
Do: Uitvoering
Check: (tussentijdse) Verantwoording,
Jaarverslag
Act: Aanpassen obv bevindingen

Horizontale verantwoording:

aan onder meer leerlingen en hun ouders, personeel, leden van de medezeggenschap en relevante groepen of personen in de omgeving van de scholen, zoals bijvoorbeeld andere po, vo of mbo-scholen, gemeenten en werkgevers

Verticale verantwoording:

aan de Inspectie van het Onderwijs en het ministerie van OCW

Vraag:

Is de hoogte van de lumpsum bekostiging op brinniveau een recht voor de school op dat bedrag?

Bekostiging is slechts een manier om middelen bij het bevoegd gezag te krijgen: besturen maken keuzes en ‘verdelen’ geld. Met andere woorden: bekostiging leidt bij lumpsum niet vanzelfsprekend tot ‘een recht’

Subsidies (Dus-i)

[Voortgezet onderwijs](#)

- [illegible]

Primair onderwijs

- [illegible]

Beleidsrijk begroten

- Begroten wordt vaak door financials zelf ervaren als een feestje voor (alleen) financials.
- Schoolleider houdt zich liever bezig met onderwijsinhoud en – kwaliteit....?
- Bestuurder heeft daar toch een controller voor.....?

Onder beleidsrijk ontwikkelen en begroten verstaan wij: het op continue basis gezamenlijk constructief denken in oplossingen, het formuleren van speerpunten, doelen en maatregelen en het koppelen van middelen daaraan om knelpunten binnen de school op te lossen en zichtbaar te werken aan maatschappelijk rendement.



19

Verantwoording

- Bestuursverslag: Jaarverslag + Jaarrekening

Onderwerpen van gesprek:

- Zijn doelstellingen behaald
- Resultaat
- Eigen vermogen (signaleringswaarde)
- Kengetallen
- Risicomanagement

20

Reserves (getallen in kader zijn voortgezet onderwijs)

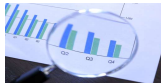
- Veel politieke druk op reservepositie schoolbesturen.
- IvhO heeft hiervoor een ('de') signaleringswaarde ontwikkeld als indicatie voor 'mogelijk bovenmatig vermogen'.
- klassieke kengetallen geven een minimum (solvabiliteit, weerstandsvermogen) terwijl signaleringswaarde een mogelijk maximum aangeeft.

Wat schuurt bij afbouw: Reserve is incidenteel geld dat niet structureel kan worden ingezet

2024	2025
Aantal besturen	Aantal besturen
137	120
Mogelijk bovenmatig:	Mogelijk bovenmatig:
€ 481 mln.	€ 402 mln.

21

Kengetallen



Feitelijke en vergelijkbare informatie over situatie of prestatie

- Kengetallen zijn slechts een middel om te vergelijken, te signaleren en analyseren
- Op zichzelf staand geven ze beperkte informatie
- Gebruik ze alleen op hoofdzaken en bezie een reeks van jaren (financieel)

Kengetallen binnen de school: Rapportcijfers, Eindtoets, in- door- en uitstroom leerlingen

Op financieel niveau

Solvabiliteit: kan het bestuur op lange termijn aan haar verplichtingen voldoen (20% of 0,2)

Rentabiliteit: in hoeverre zijn inkomsten en uitgaven in evenwicht ($> 0,5$)

Liquiditeit: in welke mate kan het bestuur op korte termijn geld vrijmaken voor betaling van kortlopende schulden ($> 0,5$)

Weerstandsvermogen: heeft het bestuur in de toekomst voldoende vermogen om toekomstige financiële tegenvallers op te vangen ($> 10\%$)

Signaleringswaarde: maximum voor het publieke eigen vermogen; daarboven: 'mogelijk bovenmatig vermogen'.

22

Strategische en externe risico's

Strategische risico's

- Welke uitdagingen hangen direct met onze **strategie** samen en liggen binnen onze invloedssfeer?
- Wat staat het realiseren van onze doelen in de weg?
- **Maatregelen:** vereist een open en expliciete discussie en het maken van keuzes in de strategie-uitvoering

Externe risico's

- Welke **ontwikkelingen** zien wij om ons heen die mogelijk een grote impact op ons hebben?
- **Maatregelen:**
 - Verkleinen van de impact (en dus niet gericht op het voorkomen dat iets gebeurt)
 - het minimaliseren van de geleden schade
 - Scenario-analysis, simulaties, oefeningen en/of draaiboeken

23

Te voorkomen risico's

- Nadat de risico's zijn geïdentificeerd, gekwantificeerd en gekwalificeerd, volgen er vier mogelijke reacties:
 - ✓ vermijden (door een bepaalde activiteit niet te verrichten);
 - ✓ overdragen (via verzekeringen of uitbesteding bijvoorbeeld);
 - ✓ accepteren (alleen verantwoord als de risico's goed in beeld zijn, ze rechtstreeks moeilijk beïnvloedbaar zijn en de gevolgen kunnen worden opgevangen);
 - ✓ beperken (beïnvloeden van impact of frequentie van risico's).

Voorbeelden?



24

Het goed gesprek

Ook: de professionele dialoog

Het spreken over financiën biedt mogelijkheden om het over de hoofdlijnen, koers, strategie en prioriteiten van de organisatie te hebben.

- Wat zijn jullie prioriteiten (en komen die overeen met die van het bestuur?)
- Hoe maak je die bespreekbaar
- Zie je ze terug in de begroting
- Welke invloed hebben al de extra middelen (gehad) op het overleg tussen bestuurder en GMR
- Is er sprake van een (te) grote reserve positie (handhavingswetgeving)

Maak kleine groepjes (3/4/5 pers?) bespreek bovenstaande en bedenk hoe je het goede gesprek aangaat met de bestuurder.

Of: Bespreek een casus in de vorm van informele visitatie

25

Terugkoppeling

- Welke onderwerpen zijn prominent aanwezig?
- Is er een lijn zichtbaar tussen begroting en strategisch beleid?
- Heb je input voor de juiste vragen?
- Welke tips heb je voor elkaar?



26

VORAAD

Vereniging van scholen
in het voortgezet onderwijs

UTRECHT
Aidadreef 4
3561 GE Utrecht
Kantoorgebouw Forum II

ROTTERDAM
Postbus 8282
3503 RG Utrecht

T 030 232 48 00

F 030 232 48 48

E info@vo-raad.nl

www.vo-raad.nl

Dank voor de aandacht!

27